

Kalla mig bara Aksel

Jag är muslim, säger plötsligt tioårige heldanske Aksel! *Kalla mig bara Aksel* är en film om ett oskuldsfullt sökande efter en identitet i en främmande religion. Om att älska sin pappa, trots att han ständigt sviker. Om att bryta mot traditionella könsrollsmönster och göra det man bara måste.

Rekommenderad från åk 4

EN FILMHANDLEDNING AV
LOUISE LAGERSTRÖM

Handlingen

Tioårige Aksel bor med sin mamma Susanne och sin äldre syster Mia i Rødovre i Danmark. Skollovet närmar sig och när den planerade vistelsen hos pappan inte blir av eftersom han återigen börjat dricka blir Aksel enormt besviken. Susanne föreslår att han skall anmäla sig till någon av aktiviteterna på den lokala fritidsgården och Aksel går motvilligt dit och antas till en av grupperna som skall tävla i en sångtävling kommande lördag, en tjejduo bestående av Annika och Fatima.

Aksel är måttligt road. Han vill hellre hänga ute med Fatimas storebror Ali och de andra coola muslimska killarna som kör bil, bär tunga guldkedjor och säger häftiga saker på arabiska. Ja, Aksel vill helt enkelt själv bli muslim. Faktum är att han redan känner sig som en. Nu gäller det bara att övertyga alla andra om det också.

Ali, som är pojkvän till Mia, finner Aksel lite märklig. Han roar sig på Aksels bekostnad inför sina kompisar när Aksel ber att få vara med i gänget. Ingen tar hans muslimska övertygelse på allvar. Inte ens när han viftar med sin halskedja av guld (som han "stulit" av sin syster) blir Fatima och Annika imponerade.

Den första repetitionen inför tävlingen blir lite avslagen då ingen av dem kan komma på något bra att sjunga. Det måste i alla fall handla om kärlek, menar tjejerna. Aksel befarar att juryn, som består av några tuffa invandrarkillar, kommer att skratta ut dem. De skiljs åt efter att ha bestämt att de var och en skall försöka skriva en låttext.

På kvällen skall Susanne arbeta och Mia tvingas stanna hemma med Aksel. Knappt har mamman gått förrän Mia mutar sig till en stund ute på stan med Ali, mot att Aksel får låna hen-

nes halskedja. Trots att Mia varnat honom för att följa efter dyker Aksel snart upp. De driver lite med honom och lär honom några ord arabiska som han inte förstår innan de drar iväg och lämnar honom ensam i regnet.

Nu upptäcker Aksel att han glömt sina nycklar och är utelåst. Han går till Fatimas och Alis pappas pizzeria för att låna en telefon. Mamman svarar inte och när han ringer sin pappa låter denne så berusad i luren att Aksel lägger på. Jamal, som Fatimas pappa heter, bjuder dock på mat men ler också han åt Aksels planer på att bli muslim. Särskilt som han inte tror på Gud.

Aksel somnar utmattad och vaknar upp hemma hos Fatima och Ali. Han bjuds på starkt kaffe till frukost medan han börjar fråga Fatima om hur det gått med låtskrivandet. Fatimas mamma, Leila, blir oroad då hon hör att Fatima skall uppträda och sjunga på en "klubb". Efter ett gräl mellan Leila och Jamal får Fatima ändå tillåtelse att genomföra tävlingen.

Fatima, Annika och Aksel har tidigare träffat på en herrelös hund. Egentligen kan ingen av de tre ta sig an den eftersom Annikas mamma är starkt allergisk, Fatima är muslim och får inte röra hundar liksom Aksel, som ju numera också är en rättrogen muslim.

Fatima påpekar dock att en muslim alltid måste hjälpa den som befinner sig i nöd. Aksel slits mellan sina lojaliteter men bestämmer sig för att hjälpa till att skaffa mat till hunden. Kanske ett sångframträdande skulle kunna generera lite pengar?

Fatima avslöjar att hon ordnat en vacker kärlekstext. Att det rör sig om en kärleksdikt till Mia från Ali som hon stulit ur bro-

derns dator ser hon inte som ett problem just nu. Utdelningen på ett ålderdomshem ger dock inte många kronor så de bestämmer sig för att framträda lite mer offentligt, i köpcentret.

De har dock inte räknat med att Mia och Ali råkar befinna sig i närheten och att de såklart känner igen texten. Mia och Ali blir naturligtvis ursinniga. Aksel får bannor medan Fatimas föräldrar blir så arga att de bestämmer att hon får utgångsförbud en vecka.

Aksel och Annika tvingas fortsätta repetera själva med förhoppningen om att Fatima på det ena eller andra sättet kommer att vara där med dem på lördag. Det blir dock inte det samma utan henne och Aksel bestämmer sig för att gå till Imamen, han som enligt Fatima bestämmer över alla muslimer, och be honom häva hennes utgångsförbud. Väl där blir Aksel så uppfylld av sin egen önskan att bli muslim och alla sina frågor till Imamen att han nästan glömmer bort att nämna Fatima. Han inser att han har långt kvar på sin väg. Trosbekännelsen, vad är det för någonting?

Aksel letar efter mer information på Internet. ”Det finns ingen Gud förutom Allah och Mohammed är hans profet.” Nu känner Aksel att han börjar få grepp om vad det hela handlar om. Jämte kunskap krävs en stark och uppriktig tro. Hans far måste också ge sitt samtycke till att han blir muslim. Inga problem, säger Aksel och tar med sig Imamen hem till fadern.

Aksels far, Richard blir lite överrumplad men har inget emot att sonen vill bli muslim ”Det är bättre än att samla Pokémon-bilder i alla fall”, säger han.

Aksel är nu beredd att gå från ord till handling och ber att få följa med Ali till moskén för att lära sig att be. Efter att ha tvgat sig tre gånger kan Aksel äntligen ta sitt första steg (med höger fot) in i muslimernas heliga rum. Med stort allvar deltar han sedan i bönen. Han börjar nu få en viss respekt från det muslimska gänget när Ali dyker upp i sin bil tillsammans med ”Muslim-Aksel”. Allah är stor!

Aksel lever sig allt mer in i sin roll som muslim. Förfärad spottar han ut köttbullarna som innehåller fläskkött, lägger sig på golvet för att be på bestämda klockslag, och tar sig namnet Achmed.

Annika har nu fått ta hela ansvaret för den övergivna hunden och en natt när det ösregnar tar hon in den och låter den sova i sin säng. Följande morgon vaknar hennes mamma av en allergiattack och när föräldrarna upptäcker Kristoffer, som

hunden heter, blir de vansinniga. Annika springer ut med Kristoffer och lyckas till slut övertyga muslimen i Aksel att ta hand om hunden hemma hos sig.

Imamen har gjort klart för Aksel att han inte kan upphäva Fatimas utgångsförbud och Annika och han kämpar med låten och koreografin på egen hand. Fatima gör samtidigt några fåfänga försök att ta sig ur hemarresten.

Lördagen kommer och tävlingen startar. Aksel och Annika väntar otåligt i kulisserna men någon Fatima är inte i sikte. Som god muslim inser Aksel att han nu måste hjälpa den nödställda vännen. Med förevändningen att han vill ha hjälp av Ali att lära sig be tar han sig in hos Fatima. De byter kläder och utan att familjen märker det tar sig Fatima ut dold i Aksels säckiga kläder och munkjacksluva. Fatima hinner precis till deras nummer och under ett varmt mottagande från publiken framför hon och Annika; Livet utan kärlek.

Efter en hård omröstning vinner de andra pris och i det ögonblicket dyker också Aksel upp tillsammans med Ali och Jamal som hittat honom i Fatimas rum. Aksel får också komma upp på scenen och motta priset med de andra. Alla är nöjda. Till och med Ali, som nu är stolt att de använt hans text. Mia, som också är smickrad, ger Aksel den åtråvärda guldkedjan.

Det viktigaste för Aksel den här eftermiddagen är emellertid inte att få priser eller applåder. Det är att hans pappa kommit dit för att se föreställningen. Precis som han lovat.

En fadersgestalt

Aksels föräldrar är skilda och han bor tillsammans med mamman. Vi vet inte hur ofta han träffar pappan men i filmens inledning förstår vi att Aksel länge sett fram emot att umgås med honom under skollovet. När det inte kan bli av eftersom pappan är för berusad, blir Aksel bedrövad. Ett obesvarat telefonsamtal till fadern bekräftar att denne förmodligen ligger och sover ruset av sig.

Nästa gång Aksel försöker ringa sin pappa är när han låst sig ute och lånar telefonen på pizzerian. Vi hör att pappan svarar sludrande men Aksel låtsas inför Jamal att han inte får något svar.

Aksel längtar mycket efter sin pappa och tar honom alltid i försvar trots att han ofta blir sviken på honom. ”Han är aldrig full tillsammans med mig”, säger han när mamman påpekar pappans brist på ansvar. Genom gamla videofilmer upplever han tiden när de var en familj och pappan var en del av hans

vardag. När han tillsammans med imamen besöker pappan ursäktar han det röriga huset och faderns plumpa sätt att erbjuda alkohol.

- Skilda föräldrar kan ofta vara oense och barnen hamnar i kläm eftersom de vill vara lojala mot bägge. Aksels mamma betonar pappans brister vilket bara stärker Aksels vilja att ta honom i försvar. Hur visar Aksel sin lojalitet mot fadern? Hur visar man att man behöver bägge sina föräldrar lika mycket utan att sära? Vad bör föräldrarnas roll vara? Hur skall de stötta?
- Telefonsamtalet på pizzerian blir en bekräftelse på att mamman har rätt angående pappans drickande. Vad tror ni Aksel känner i den stunden han låtsas att fadern inte svarar?
- Vårt första intryck av Aksels far är en egoistisk alkoholist som brustit som förälder. Men genom Aksels obrutna tillit blir bilden så småningom mer komplex. Fadern ringer trots allt och ber om ursäkt för sitt beteende. Han lovar också att komma på sångtävlingen, ett löfte som han håller. Fundera över hur deras relation ser ut? Lyckas filmen förmedla en bild av en far som älskar och bryr sig om sin son? Får vi något förtroende för honom?
- En frånvarande fadersfigur måste ibland ersättas med andra. Aksel tyr sig till flera män som kanske kan fylla lite av det tomrum han egen far lämnat. Ali, med sin pondus, är en självskrivnen förebild. Imamen som både har makt och karisma blir en mentor när Aksel närmar sig den islamska kulturen. Även Jamal, Fatimas far, blir en person som Aksel kan anförtro sig till. När han låst sig ute är det till honom han går. Fundera över vilka tomrum de tre personerna fyller hos Aksel. Vad är en fadersgestalt för dig? Kan någon annan än ens riktiga pappa ge den tryggheten? Vad är viktigt i en relation mellan barn och pappa?

Att ha en tro

Det är viktigt att ha något att tro på, säger Aksels pappa när sonen berättar att han vill bli muslim. Imamen håller med. Problemet är att Aksel inte har tänkt igenom varför han vill bli muslim. I filmens inledande scen går Aksel runt i en butik med presentartiklar för muslimer och trånar efter dräkter som skall bäras vid omskärelsen och vackra smycken. Framför allt de tunga glimmande guldkedjorna har en särskild dragningskraft på honom. För honom symboliserar de jämte det arabiska språket något av det han tror att islam innebär. Att han inte tror på Gud besvärar honom inte. Allah tror han på. När Jamal påpekar att det är samma Gud blir han förvånad. Lika förvånad blir han över att Jamal överhuvudtaget dricker någonting. Det gör ju inte muslimer har han hört, men att det var alkohol har inte riktigt gått upp för honom.

Aksels önskan om att bli muslim hänger samman med den bild han har av religionen som en livsstil eller image. Han stjälar en guldkedja av systemen i tron att det skall övertyga omgivningen. Hans vaga uppfattning om vad islam egentligen innebär blir tydlig när han besöker Imamen som undrar om han gjort trosbekännelsen. Aksel behöver studera mera. Men framför allt behöver han vara övertygad i sin tro. Inte bara klä sig i de yttre attribut som man förknippar med islam. Att kalla sig

Achmed, spotta ut köttbullar med fläsk och vägra klappa hundar gör en inte automatiskt till muslim.

Aksel är dock villig att lära. Genom Internet lär han sig att det inte finns någon annan gud än Allah och att Mohammed är hans profet. Ali följer honom till moskén där han får en inblick i bönens ritualer. Tvagningen, mässandet och kroppsspråket. Den manliga gemenskapen i moskén bli något nytt för Aksel och han känner sig lite mer accepterad även om de på skämt kallar honom Muslim-Aksel.

- Nu är du muslim. Förra månaden var du Stålmannen, säger Aksels mamma. Hans plötsliga infall att bli muslim förvånar alla. Särskilt trovärdigt verkar det ju inte när han tror att det räcker med en guldkedja för att accepteras i den muslimska gemenskapen. Du ser ändå ut som en dansk som äter leverpastej, säger Fatima som verkligen lever med islam. Inte ens när Ali påpekar att det innebär uppoffringar att bekänna sig till islam avskräcker det Aksel. Vad det innebär för det dagliga livet att leva enligt islamska regler har han inte insett. Fundera över vad det är i islam som lockar Aksel? I vilka stunder uppstår en konflikt mellan teori och praktik?

- Aksel medger att han vill vara muslim för att det är "coolt". Tror eleverna att det här bara är något han går igenom och att han om några månader istället vill bli popstjärna eller något annat? Eller finns det något genuint i han sökande efter något att tro på? Kan uppoffringarna vägas upp av att det finns en trygghet i att ha regler som särskilt Aksel saknar i sitt liv?

- Får muslimer cykla, dricka eller klappa hundar? Aksels kunskaper om islams regler är diffusa. De han har snappat upp föresätter han sig att följa slaviskt, så slaviskt att det ställer till problem. När han inser att det viktigaste ansvaret han har som muslim är att hjälpa sin nästa, vare sig det gäller en vän eller en hund, blir han splittrad. Vilka beslut tar han till sist?

- Det framgår i Kalla mig bara Aksel att muslimer, och andra religiösa grupper, lever mer eller mindre traditionellt och rättroget. Inte minst för att man vill anpassa sig till det nya samhälle man lever i. På vilket sätt åskådliggörs detta i filmen?

- Att tro på något är viktigt. Religioner och livsfilosofier har alltid funnits hos människan. Till de flesta religioner hör också ett regelverk som både har en religiös och en praktisk betydelse. När livet som för Aksel är lite splittrat kan det vara extra viktigt att ha något att hålla fast vid. Diskutera om och varför vi behöver något att tro på? Vad tror ni själva på?

Skilda världar

Kalla mig bara Aksel är en film om kulturer som möts. Med tanke på att Danmark på senare tid omtalats för en mer restriktiv flyktningpolitik blir filmen en påminnelse om att det också finns en öppnare attityd. Aksel ser det positiva i den islamska kulturen där vuxenvärlden, i filmen representerad av Annikas pappa, är rädd, fientlig och nedlåtande.

Vi ser honom kika ut genom fönstret mot Fatimas familjs balkong där hela släkten står och trängs. För honom verkar mängden folk skrämmande och störande. Själva består de av en liten kärnfamilj med ordning på veckans matsedel och hur de uppträder.

